

Forfatter: Winther, Christian

Titel: Rhitra

Citation: Winther, Christian: "Rhitra", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. 111. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-winterchr02val-shoot-workid70250/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

Og naar hun skulde sige
Til Hjort: »Kom hid og hør!«
Da gik det ei fra Læben
Saa freidigt, som før.
Og gik de hjem fra Engen,
Hvor Kørne var,
Hun bad ham ei at bære
Det fulde Melkekar.

Saa tænkte hun paa Jørgen,
Den utroe, kjære Svend;
Da smilede hun saa bittert
Og stirred for sig hen.
»Jeg aldrig fanger Lise,
Jeg aldrig fanger Ro;
Mit Hjerte har ei Herberg
Til begge disse To.«

Saa pleied hun i Barmen
Som en Urt sin Smertes Braad;
Hun blegedes og falmed,
Skjøndt hun dulgte sin Graad.
Natten saae hende græde,
Men Dagen sjelden lee, —
Og dette var da Noget,
En Fader kunde see.

RHITRA.

Den Møller stod paa Høien,
Hvor over Skovens Top
Man vide om kan skue,
Og Hjort kom just derop.

Da sagde Hiin med Dvælen:
»Dig vil jeg nu betro,
Hvad svart paa Sind mig tynger;
Maaskee jeg da faaer Ro.

Hør, siig mig, seer Du ikke,
Hvor kummerlig og bleg
Min Anna gaaer, som ellers
Var fuld af Spøg og Leg?
Jeg aner, hvad hun feiler;
Jeg troede, Alt var glemt!
End seer jeg Sorgens Spire
I hendes Hjerte gjemt.

Hun havde sig en Fæstemand,
Saa ung, som hun var;
Jeg tænkte, det skulde blevet
Det lykkeligste Par;
En dygtig Karl var Jørgen,
Saa ærlig og saa bold;
Hist boer han hos sin Fader
Henne i Axelvold.

De var som glade Børn,
De leged og de loe;
Hun syntes mig saa lykkelig,
Han syntes mig saa tro;
Saa jeg var tryg og rolig
Og takked Gud, der gav
Mit Barn en kjæk Beskytter,
Naar jeg laae i min Grav.

En Aftenstund kom Anna
Dødbleg fra Skoven hjem;

En Hemmelighed bar hun,
Som end aldrig kom frem.
Hun vilde aldrig sige,
Hvad der hun fik at see,
Men langtid hendes Taarer
Forkyndte Hjertets Vee.

Reent Jørgen var forandret;
Tungsindig og bly,
Han kom her mindre flittigt,
Og var ordknap og sky;
Jeg saae tidt, hvor han blegned
Og sittred, naar han kom;
Saa blev han ganske borte,
Og Alt var skiftet om.

Saa mødtes vi da ikke
Før engang ved en Fest
I Roholt, hvor vi begge
Vare budne til Gjæst.
Der tog jeg ham tilside
I Haugen, i en Vraa
Og sagde: »Siig mig, Jørgen!
Hvad tænker Du dog paa?«

Med angerfulde Taarer,
Med hviskende Røst
Han Alt mig aabenbared
Saa ængsteligt og tyst.
At Anna end han elsked,
Ved Guds Blod han mig svoer,
Og dette var hans første,
Det var hans sidste Ord.

Hvad skulde jeg vel sige?
Utroligt syntes jo
Alt, hvad han mig beretted, —
Dog maatte jeg ham troe.
Os Mørkets Herre faaer jo
Saa tidt en Snare lagt,
Vi fristes paa vor Vandring
Af mangan sælsom Magt.

See, for en Snees Aar siden
Bemærked vi engang,
Paa skovbegroede Fedd
Hist yderst at der svang
En hvidlig Røg sig langsomt
Bag Træernes Top,
Og hvirvled mellem Løvet
Som fra en Skorsteen op.

Vi troede, det var Vender,
Der var stegne i Land;
Vi tænkte, det var Røgen
Fra deres Kjøkkenbrand,
Og jeg og flere Grander
Vi droge da derned,
De skulde dog ei syde
Deres Davre i Fred.

Men da vi kom til Pynten,
Vi ingen Vender saae;
Bag Krattet mellem Buske
En lille Hytte laae,
Opført af Mos og Græstørv;
Foran i Lyngen rød

Der sad paa Huk en Qvinde
Med et Barn paa sit Skjød.

Med ydmyge Lader,
Men med listige Blik
Den fremmede Qvinde
Imøde os gik.
Hun vilde have Fred og Frist,
Det kunde vi forstaae,
Os fremmed var Ordet, som
Paa hendes Tunge laae.

I sin brogede Kjortel
Hun neied dybt mod Jord;
Fra de kulsorte Øine
Det ret som Gnister foer.
Hun dækked ei med Blussel
Det ene nøgne Bryst,
Mens Ungen laae og kravled
I Lyngen med Lyst.

Saa lod vi hende bygge der,
Hvor ellers Ingen kom.
Selv vandred hun dog flittigt
I Bygderne om.
Vort Maal hun hurtigt lærte,
Og følte sig tryg,
Og tiggede ved Dørene
Med Barnet paa sin Ryg.

Hun læged Ko og Qvie,
Og spaaede gamle Mænd
God Lykke udi Dobbel
Og Børn af deres Lænd;

Ungdommen Gods og Beilere;
Ved hemmeligt Spil
Hun lærte dem at tvinge
Sig Elskere til.

Saaledes saaes hun ofte,
Den snedige Qvind,
Hos Unge og hos Gamle
At liste ud og ind.
Hun var saa sledsk og ydmyg,
Hun var saa kattemild,
Men fæl var hendes Øies
Dybtbrændende Ild.

Men altsom Glutten voxte
Og vevert kunde gaac,
Til den gamle Gulitza
Man sjelden mere saac.
Og tidlig Tøsen, Rhitra,
Skjød op og blev stor,
Og gik, knap tolv Aar gammel,
Alt i Moderens Spor.

I de brogede Pjalter,
Med nøgne, smaa Been,
Var hun deilig som en Rose
Og altid skjær og reen.
En Skov af sorte Krøller
Om brune Hals og Kind,
Som Steenkul saa blanke,
Var hendes Hue og Lin.

Det eneste, lille Smykke,
Hun eiede, det var

Af pure Guld en Slange,
Hun i venstre Øre bar.
Det var hendes bedste,
Hendes dyreste Klenod;
Og rørte man ved dette,
Saa blev hun ikke god.

Hun stripped om i Engen,
Og hvor hun saa kom hen,
Forvendte hun strax Hjertet
Paa hver en Ungersvend.
Men alle de smaa Piger,
Som leved her omkring,
Dem, sagde man, hun lærte
Heel mange slemme Ting.

Vi saae hende ofte,
Net pyntet med en Krands
At dandse os den vildeste
Ellepige-Dands.
Saa sang hun kaade Viser,
Som selv hun opfandt,
Slog Hjul henad Veien
Og som en Vind forsvandt.

Hun spiste saare lidet,
Vel nøiet, med hvad hun fik,
Og drak kun Vand det klare,
Men ingen rusende Drik.
Hun smutted som en Lækat
Paa Sti og paa Vei,
Men — hvor hun var om Natten,
Det vidste man ei.

Thi havde hun nu dandset
Og sjunget og var træt,
Og havde faaet at drikke
Og spise, og var mæt,
Saa, før man saae sig om,
Var hun borte som en Muus,
Og kom først seent igjen
Til eet og samme Huus.

De unge Karles Ruus, ja,
Den kunde man forstaae!
Hun lille var, men rank dog
Som en spillende Raa;
Saa fiint og dog saa fyldigt
Sig rundede med Lyst
Den kraftige Hofte
Og det faste, unge Bryst.

Skjøndt voxen, ei hun skifted
Hverken Sind eller Sæd;
Halvnøgen, som en Vild
Endnu gik hun klæd;
Meer yppig var nu Dandsen,
Men endnu mere skjøn,
Og Sangen mere yndig,
Og lokkende i Løn.

Man ymtede da ofte
Snart hist og snart her,
At hiin Mand og den Svend
Var hendes Hjertenskjær.
Det var ei Blik og Tale,
Det var som Trylleri,

Der drog dem efter hende,
Og fast Ingen gik fri.

Saa gik det ogsaa Jørgen,
Min Annas Fæstemand.
Engang han saae, hun slumred
I Græsset hist ved Strand.
Da slog hun med Eet
De to sorte Øine op, —
En Gysen sød da rislede
Ham gjennem hans Krop.

Og han var ogsaa fangen,
Og han var hendes Træl;
Hun havde slugt hans Hjerte
Og formærket hans Sjæl.
Alt andet stod i Glemsel,
Hans Villie var brudt,
Og han tilhørte ganske
Den farlige Glut.

Men han var den Eneste,
Som hun ei selv forlod;
Den mandige Ungkarl
Havde tændt hendes Blod;
Kold holdt hun sig i Samqvem,
Men i natlige Stund
Hun søgte og hun fandt ham
Med sin blussende Mund.

Hun var ham altid nær,
Naar han aned det ei;
Var hans Kammer end laaset,
Hun aabnede sig Vei;

Naar tidt i fæle Drømme
Heel trangt hans Aande gik,
Da sad hun paa hans Leie
Med stivt stirrende Blik.

Da drog hun de røde Læber
Fra hvide Tænders Rad,
Sødt Smilet da fortolked
Hvad stille Hjertet bad;
Hun aabned sine Arme,
Han brød da tidt sin Pagt,
Henreven af en lønlig,
Ubetvingelig Magt.

Dog af alle gode Engle
Han var ei reent forladt;
Og stundom faldt et Lys
I hans aandelige Nat;
Og i et saadant Lyssglimt
Blev da hans Tanke vendt
Til hellig Antons Kloster,
Som ligger hist paa Skrænt.

I Kirken hist, den stille,
Tryk under Korsets Læ
Ved Skriftestolen ydmyg
Han bøiede sit Knæ;
Han lagde frem sit Hjerte
Med Alt, hvad det forbrød,
Og for et kjærligt Øre
Han klagede sin Nød.

Den fromme Broder sukked:
»Din Fristelse er svar!

Men Himlen for Din Anger
Forladelse har.
Er Fristerinden hos Dig,
Da vend det saadan om,
At ei hun Dig forlader
Ad samme Vei, hun kom.

Da er Du brat befriet,
Din Strid er kjæmpet ud,
Og hende seer Du aldrig.
Gak bort nu med Gud!«
Saa modtog han Velsignelse
Med Suk og med Graad,
Han kyssed Munkens Hænder
Og takked for hans Raad.

Den følgende Nat derpaa,
Med Havblik i sit Sind
Han, træt af Dagens Møie,
Var rolig slumret ind:
De gyseligste Gjøglesyn
I Drømme da han saae,
Som en Egebul tungt
Over Brystet det ham laae.

Han vaagned med et Skrig, see!
Da sad hun der igjen;
Let havde hun sin Haand
Paa hans Hjerte lagt hen.
Hun smilede saa lokkende,
Hun bøiede sig mild,
Hun vilde med sin Læbe
Hans Øie lukke til.

Rask rev han sig af Pigens
Blødt svulmende Favn,
Han sprang udaf Sengen
I Frelserens Navn;
Han aabnede sit Vindve
Og i Kammerset ind
Faldt fredeligt og venligt
Det klare Maaneskin.

Stiv som en Billedstøtte
Der Rhitra nu stod,
Som Krampen hende knuged
Fra Isse og til Fod.
Det deilige Ansigt
Fortrak sig med Eet,
Som var hun i den gyseligste
Dødsqual bestedt.

Og mens hun stod saa hvid
Som den kalkede Væg,
Hendes Krop som en Skygge
Blev meer og mere bleg;
Saa svandt hun gennem Vindvet
Lig en dæmrende Sky,
Og et Hyl og en Jammer
Lød høit over By.

For Vindvet slog han Kors
Og takkede sin Gud,
Der trygt ham havde hjulpet
Af Syndens Snare ud.
See, det har han betroet mig,
Og saadan blev han frelst;

Alt var ham som en Drøm, —
Det mener jeg og helst.

Ung Rhitra var forsvundet,
Hun aldrig saaes igjen;
Nu blev der atter Fred
Mellem Pige og Svend.
Men endnu voved Jørgen
Sig ikke hid til os,
Han er forknyt og bange, —
Han dvæler ei af Trods! —

Her taug den gamle Møller,
Men Hjort han mæled ei.
Saa gik de ned ad Banken
Paa den skyggefulde Vei.
Men Ungersvendens Øie
Sig tankefuldt sneg
Til Pynten, hvor Gulitzas
Kjøkkenrøg opsteg.

DEN VANDRENDE SANGEN

Storken, den kloge Fugl,
Forlængst var draget væk,
Og gule Blade seiled
Ned med den klare Bæk;
De skrigende Krager
Forfulgte Bondens Plov,
Smaafuglene sad stumme
I den brogede Skov.